

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratiei se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merute garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a don'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 57.

— Sibiiu, Mercuri 15/27 Juliu. —

1881.

Nr. 185—1881.

Convocare.

In virtutea §-lui 21 din statutele Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, si conformu conclusului adunarei generali din anulu trecut, aceeași pentru anulu curentu se convoca prin acesta in cetatea Sibiiu pe dio'a de 15/27 Augustu 1881.

Ceea ce se aduce la cunoscintia publica, invitandu pe toti membrii asociatiunei a lua parte in numeru catu se pote de mare la siedintiele acelei adunari.

Dela presidiulu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiiu, in 19 Juliu 1881.

Jacobu Bologa, m. p.

In nexu cu convocarea presidiala publicata mai susu aflamu, ca s'a ingrijitu totuodata a se cere dela directiunile regesci ale calilor ferate pentru toti membrii Asociatiunei transilvane bilete cu pretiuri scadiute, si speramu ca precumu in alti ani, asia si acuma se voru da, anume pentru cl. II si III. Indata ce voru veni, se voru tramite din ele pe la toti 18 dni directori ai departimentelor, se voru imparti si dela cancelaria pe langa legitimare. Red.

Avisu.

Subscrisulu comitetu, emisu din partea On. comitetu alu „Asociatiunei transilvane pentru cultura si literatur'a romana“, 'si ia voia a roga respectuosu pre On. publicu, care va ave bunavointia de a cerceta adunarea generala din 15/27 Augustu a. c. precum si espositiunea romana tinenda cu acea ocaziune, ca — incatu nu va fi provediutu pe vre-o alta cale — cu quartirele necesarie — se binevoiesca a se adresa — celu multu pana in 12/25 Augustu a. c. catra „Domnulu E. Macellariu in Sibiiu, aretandu dupa putintia atatu

diu'a sosirei, catu si numerulu membriloru din familia.“

Pentru o mai buna orientare se observa totuodata, ca comitetulu subsemnatu va ingriji, ca pe timpulu sosirei trenuriloru se se afle la gara câte 1 sau 2 membri ai sei, spre a da domniloru ospeti informatiunile de lipsa.

Celelalte jurnale sunt rogate a publica si din partea loru acestu avisu.

Sibiiu in 10/22 Juliu 1881.

Comitetulu arangiatoru.

„Plati deset Zlatych.“

Ce au se caute vorbe ceche intr'unu diariu romanescu? Eca ce. Din marea cestiune a nationalitatiei si a limbei lor, cehii sciura se faca o cestiune de finantia si de banca din cele mai periculose pentru creditulu publicu. Ei jocara ursulu la portile nemtiloru si unguiloru dualisti, precum acestia nu aru fi crediutu niciodata. Cestiunea asia precum sta ea astadi, taia in pungile nostre ale toturoru atatu de afundu, in catu de nu te vei sci feri, ca mane poti se perdi cu totulu fara culp'a dtale, 10—20—100 fl.

In a dou'a invoire dualistica dintre germani si magiari la a. 1878 s'au pusu si conditiunea, ca banc'a generala a monarchiei, numita pana atunci Oesterreichische Nationalbank, se porte de aci incolo titlu de Banca austro-unguresca, era biletele de banca (Banknote) se porte numai firm'a acelorou doue natiuni. Dupa multe sbuciumaturi esira mai antaiu biletele (notele) vinete de cate 10 fl. Las' ca adjustarea, confectiunea, form'a loru esteriora este lipsita de gustu, dara apoi semnatur'a cifrei in litere nu mai este tiparita in tote limbile poporalaru monarchiei, precum era la cele vechi ale bancei austriace si precum este pana astadi la notele statului (Staatsnoten), ci ddni dualisti cassandu pe tote celelalte limbi, au lasatu se figuredie numai ale lor, ut figura docet. Vedi inse, de ex. notele de 5 fl. v. a., din a. 1866, ca vei afla in dosulu lor sum'a de cinci florini scrisa in diece limbi si anume

romanesce tocma de asupra, tiparitu curmedisiu preste nemtiesculu Fünf Gulden, dupa care urmédia in drépt'a si stang'a celelalte optu limbi. Totu acolo se vedu si armele (insignia) dela 11 tieri, intre care si ale Transilvaniei la locul alu patrulea, de a drépt'a pajorei celei mari cu doue capete.

Dupa-ce au esitu acelea note vinete (mierii le dicu ardelenii, albastre muntenii), se facu ceva larma in pressa, apoi urma o tacere, ce semená multu cu tacerea omului maniosu si iritatu, care coce si colcaie vreo resbunare. Dintr'odata ne pomeniramu ca esu in publicu notele noue de 10 fl. cu inscriptiunea cecha: Plati deset Zlatych, inse tiparita numai cu asia numita stampiglia de mana, precum se afla in biurouri si la comercianti. Acesta s'a intemplatu asia, ca vediendu clubulu nationale centrale alu cehiloru batjocur'a facuta limbei lor prin cassarea ei de pre biletele bancei, a decisu, ca tote notele noue cate voru intra in capu de plata in manile lor, se le stampedia si boemesce. Cehii adeca isi disera: Natiunea nostra locutória in Boemi'a, Moravi'a etc. este totu asia de numerosa ca si natiunea magiara, este inse multu mai cultivata si mai bogata. Nu numai magiarii si germanii, ci toti locuitorii monarchiei sunt adeveratii creditori ai statului si ai bancei, ca-ci fara creditulu poporaloru ori-ce banca devine la momentu fallita. Locuitorii sunt nu numai creditori, ci si garanti ai statului in afara. Daca statulu otomanu nu a potutu plati datoriile, i s'au luat cateva tieri si s'au datu acelorou popora, care s'au obligatu a plati din ele.

Dara cert'a nu s'a terminatu cu atata. Vediendu directiunea bancei acea procedura energiosa a cehiloru, decise ca notele timbrate cu Plati deset Zlatych se le scota din cursu si omenii cari le au la mana, se remana in dauna. Totu atunci ministrulu ung. de finantie com. Juliu Szapáry, opri strinsu, ca note de acelea se nu mai fia primite in contributiuni si la nici o cassa publica din Ungari'a, Transilvani'a, Croati'a. Dara Cehiloru nici ca le pasa de acesta repressiune unguresca, ci ei timbrédia mereu tote notele noue de

Foisiór'a „Observatoriului“.

La a. 1784 si la a. 1849.

Si tacuisses Philosophus mansisses.

III.

Podivinski, tiranulu motiloru.

(Urmare.)

„Evincitur 7 in anno 1746 primum Georgium et „Demetrium Sultzum una cum filiis conscriptos quidem, absque ulla tamen status et conditionis expressatione fuisse, cum tamen Georgius et Demetrius percibente „authenticationis serie et signanter fassione testis 11 „Filii fuisse Theodori *) verificentur: Taliterque Georgius „et Demetrius Sultzum urbario Anno 1746 una cum filiis „conscripti, alique ex hac Linea generationali descendentaliter progeniti et nefors subsequis temporibus „urbario fiscalis Domini Zalathnensis inserti e jugo jobagionali eximendi, ac in primaevum libertatis statum, „in quo Predecessores eorum, hujusque filii Jacobus, „Theodorus, suprascriptorum Georgii et Demetrii anno „1746 inscriptorum Pater, Theodori 2-di **) autem Avus „pacifice perstiterant restituendi, ac in futurum una cum „natis, ac in posterum nascituris filiis, pro liberae conditionis Hominibus habendi, agnoscendi, ac denique quales tales mantenendi Judicio Tabulae continuae deliberatur. „Inclusus insinuat novum.

„Protocollo causarum Tabulae continuae I. Comitatus Albae Inferioris Judiciariae.

(L. S.) „Extradata per Antonium Bisztrai, Sub-Judex Ord. Not.“

Tote aceste s'au intemplat cu unu anu inainte de rescóla lui Horia.

*) Mosiulu preotului ucisu la a. 1784.

**) Preotulu ucisu prin Crisianu in a. 1784.

Podivinski, precum a disu candu i s'a publicatu sentintia, asia a si facutu; elu a inceputu acum insusi procesu in contra Siolutiesciloru. — A produsu dovedi, ca nu toti Siolutiescii sunt din un'a si aceeași familia; ca sunt Siolutiesci si anume in districtulu Zarandului, cari sunt iobagi; *) ca preotulu din Carpenisiu nu se tine de aceia cari sunt nobili; ca si dintre cei din Abrudu-satu sunt unii numai libertini, era nu nobili cu prerogative; ca numai aceia au drepturi nobilitare, cari sunt din famili'a Sterca, si cate si mai cate.

Urmarea a fostu, ca pe bietulu pop'a din Carpenisiu l'au aruncatu in jugulu servitutei. Pe feciorii densului ii aflamu in conscriptia din 1819 ca iobagi; si anume:

Pag. 342 Nro 50 Sultz Ursz colonus.

Pag. 348 Nro 86 Sultz Todór colonus, parochus disunitor: loci fungens.

Pe unii dintre cei din Abrudu-satu i-a conscrisu la pag. 592 „nobiles; fundos colonicales possident“.

Va se dica persón'a acestora n'a pututu-o aservi, numai mosi'a. Era unii se afla conscrisi: nobiles metalguri (proprietary de mine).

IV.

Dupa o persecutiune sistematica de unu jmetate de secolu, in care comunele Buciumu, Carpenisiu si Abrudielu au fostu terorizate si maltratate, era Siolutiescii despoiatu de proprietati, a sositu anulu fiorosu 1784.

— Infandum Regina jubes renovare dolorem! va dice totu sufletulu, vediendu-me ajunsu la acesta epoca.

— Nu te teme! fii linistitu pamentu clasicu, fal'a si comór'a Daciloru si a Romaniloru, care ai datu miliarde, in aur, din sinulu teu; care pastrezi cenusi'a aloru sute si mii de eroi Daci si Romani; léganulu si morméntulu parintiloru si alu strabuniloru mei; nu me voiu opri aici; voiu trece preste ruinele tale, precum trece in sboru vulturulu din Carpati, preste piscula, in care i s'a distrusu cuibulu.

*) Acesta e adeveratu.

Nota Aut.

Daca totusi me oprescu pe unu momentu, este sil'a morala impusa „nepotului“, de a'i apará onórea „mosiului“, pe care nu l'a cunoscutu, dar care traiesce in amintire onorifica in acei munti.

— Asia dara Siolutiescii au fostu jafuiti de Romani, la acestu anu de trista aducere aminte.

— Durere, da.

— Se voru fi resculatu Românii din Abrudu in contra Unguriloru de acolo, precum s'a mai intemplat la inceputulu secululu trecut; ori viceversa; si invingendu Românii, au jefuitu pe Siolutiesci, cari pote ca s'au luptatu in sirulu Unguriloru?

— Nu!

— Va fi fostu vre-o armata unguresca in Abrudu, care luptandu cu vre-o armata romanesca, si acesta din urma intrandu intre lupte sangerose, in furi'a resboiului au cadiutu jertfa si averea Siolutiesciloru.

— Nu!

— Voru fi fostu dora abrudienii domni feudali, si iobagii lor din resbunare ii voru fi atacatu?

— Nu! Domni feudali resp. reprezentantii lor au fostu in Zlathna, tiranulu motiloru Podivinski si altii; dara acestora nici ca le-a pasatu de rescóla tieraniloru; pe densii ii apará militia imperiala, si ei domniau linistiti. Apoi comunele Buciumu, Abrudu-satu si Carpenisiu, cari s'au tinutu odinioara de Abrudu, nn s'au resculatu si n'au intratu in Abrudu. Nici Abrudulu ca municipiu, nici particularii n'au fostu domni feudali.

— Cum dara s'a potutu intempla, ca tocma pe Siolutiesci, si numai pe ei se'i fia jafuitu rescolatii, candu se scie, ca in Abrudu au fostu forte multi Romani, si pe acelu timpu cei mai avuti Romani in tota tier'a?

— Lucrulu se esplica de sine. Nu numai pe Siolutiesci, ci intregu Abrudulu, Rosi'a si Corn'a tote bisericile, impreuna cu toti locuitorii, intre cari mai multe sute de familii romanesce, dela celu mai mare pana la celu mai micu au fostu depredati si jafuiti astfelu, in catu au remasu cu totii in timpu de érna goli, fara inbracaminte, fara rufe, fara straiu, fara mobilie, fara ferestrii, fara usi, fara

10 fl. câte le cadu în mana. Sumele timbrate asia cu a trei'a limba se si urca la sute de mii.

Fația cu acelu conflictu cecho-ungurescu vine dn. Dunaievsky ministru de finanțe alu Austriei si prin decretulu seu din 16 Iuliu a. c. dispune, că toate caselle publice austriace se primésca fara nici o dificultate ori-ce biletu de banca cu stampigliă ceha. Asia dara conflictulu luă cu totulu alta forma neasemenatu mai seriôsa; că-ci acuma doi ministrii dualisti isi detera în capu unulu la altulu. Faceti-ve daca poteti o idea despre confusiunea în care ajunse din această cauza comerțulu si creditulu. De acum înainte comerciantele ungurénu nu va cutedia se trimita austriacului marfa pe creditu, de frica că nu cumva se'i platésca cu bilete oprite.

Lucrulu inse nu pôte remané nici în stadiulu în carele fu înpinsu de către ministrulu austriacu de finanțe. Este cu ochi cu sprincene, că dn. Dunaievsky nu a lucratu numai de capulu seu, ci ambii acesti ministrii au luat mesuri, acesta contra cehiloru, cela pentru cehi, fiacare cu scirea si cu bun'a invoire a colegiloru sei. Nici chiaru directiunea bancei statului nu a datu cu capulu de perete fara scirea si voi'a cuiua. Intrebarea deci este, care dintre cele doué ministere dualistice are se pérda acestu jocu de hazard, care se remana de rusine si se'si dea dimissiunea. Dara până la o dimissiune ori-care mai au se dica ceva si parlamentele, si cu atâtu mai multe popórale dîntierile monarchiei. Nu ar fi adeca nici-o mirare, daca astadi mane se voru ridica Polonii din Galiti'a cu Rutenii si de ceealalta parte Croatii, că se pretinda a li se respectă limb'a pe monet'a-chartea, precum li s'au respectatu totudeauna sub sistem'a absolutistica, înainte si dupa a. 1848. Intocma acelasiu dreptu ilu avemu noi romanii că creditorii si că garantii ai statului, alaturea cu celelalte popórale ale monarchiei. Intr'aceea, până se se mai complane si acestu conflictu gretiosu dualisticu, nu ne remane, decâtu se ne tînem bîne pungile toti aceia carii le mai avemu, cu atâtu mai virtosu, că notele noué sunt, că se dicemu asia, nespuse de antipatie la poporu. Nici chiaru „necechisate“ ómenii nu le iau bucuros, si ni s'a intemplatu se vedemu noi insine la unu tergu de tiéra în Hunedór'a, bocîndu-se amaru o biata de femeia, carei cumparatoriulu îi dedese pentru o junînca între alti bani si o nota vîneta de 10 fl. Toti cîti se opria la dens'a, o vaierau, până ce le-am disu noi: vino încóce femeia, se'ti dau eu o bancnota alba „nemtiésca“ pentru cea vîneta „ungurésca“. Numai asia se linistira ómenii. Dara inca daca voru află, că le a scosu din cursu chiaru ministrulu ungurescu?

Din strainatate.

În dilele acestea din urma ne venira scrii multe din tieri straine, dara nici una care se merite a se numi evenimentu intru întielesu

caminu, fara o bucatura de mîncare, fara bani, muritori de fôme. Daca nu le sariá statulu intr'ajutoriu cu unu împrumutu însemnatu, se stîngea tota generatiunea de fôme si frigu.

Se pastredia inca la multe familii, documente autentice relative la acea catastrofa.

Dar se vedemu ce dice magistratulu si reprezentant'a opidului montanu Abrudu-Rosia-Corna în 15 Novembre 1784 în reprezentatiunea sa către Guvernu; si se scie, că majoritatea reprezentantiei a fostu Români, precum Români au fostu si majoritatea locuitoriloru din acele localitati.

Dupa-ce constata că rescolatii au fostu din districtele Zarandu, Hunedór'a, si din comunele Lupsi'a, Ponoru si Mogosiu si că miseri'a si nefericirea causata e atâtu de teribila, în cătu copii copiiu si urmatorii loru în veci voru amînti despre aceea, dice că mai multi Unguri, de frica că se nu'i omóre si pe ei, s'au botezatu de Romani; dar că asia botezati inca i-au maltratatu si jafuitu*), apoi continua asia:

„Innumerabilis praedonum et latronum turba gras, sabat in oppido ejusque territoriis Verespatak et Korna, per tres dies et duas noctes; a pane, vino, vestimentis, subsistendi et alendi mediis a maximo ad minimum usque, nos, infantulosque nostros privarunt, miseros cives, opifices et metallurgos inediae exposuerunt, esurientem ad continuos fletus et ejulatus exposuerunt; non habet metallurgus unde se suosque pueros interteneat, fodices cultivet, oclusae sunt viae, oclusum est commercium, non habet pecunias unde quaerat; quae quidem Praedones non solum Cassam Caes. Regiam auri Cambo, riam Topanfalfensem**) una cum auro Caes. Reg.

*) Între cei botezati a fostu — precum dice metropolitulu Siolutiu în istori'a Horei — si camerariulu Ficker; mosiulu amicului meu Fr. Ficker, actualu subprefectu în Abrudu.

Nota Aut.

**) Aici, pe acelu timpu, camerariu eră Aron de

istoricu, afara dóra de cea blastemata si plina de infamia dela Rom'a. Eră decisu, că la o di anu-mita, 13 Iuliu, remasitiile pamentesci ale fericitului pontifice Piu IX se se stramute dela biserica într'unu cimiteriu. Spre a nu da ocaziune la nihilisti si atheisti de a face vreunu scandalu, s'a decisu, că acea a dou'a cerimonia funebrele se decurga în tota linistea, fara pompa larmôsa; s'au luat cu toate acestea si unele mesuri de securitate publica. Dara partea evlaviôsa a locuitoriloru nu s'a contenitu, ci au plecatu cu miile si cu facile aprinse pe langa sicriulu mortuariu. Atunci venira si adversarii cu proletari si cu multime de stren-gari, cari incepura se fluire, se sbiere si se dea cu petrii în conductu. Turburarea fu infrenata numai prin intrevenirea trupeloru regesci. Urgia mare coprinse pe toti ómenii de bine, éra scaunulu Romei separat prestes mesura, notifică acelu scandalu barbaru la toate poterile catholice. De ce nu la tota lumea? Nu catholicismulu a fostu insultatu, cătu mai virtosu omenimea întréga atunci, candu atheistii isi batura jocu de unu cadavru omenescu, care nu mai pôte face la nimeni nici bine nici reu. Misieli'a aceea este cu atâtu mai demna de inferatu, cu cătu scaunulu Romei de oi ani încóce a datu si dà mereu probe invederate de tolerantia religiôsa, de reconciliare cu cei mai aprigi adversari ai catholicismului, sub conditiune firesce, că lor, daca si nu sunt catholici, incai se nu le lipsésca religiositatea, se nu fia atheisti.

Gubernulu italianu au arestatu pe mai multi escedenti, urmaresce si pe alti culpabili, spre a'i pedepsi aspru.

În Franci'a se prepara pentru alegeri noué la camere.

— Paris, 8 Iuliu. Sciri private din Algeri'a spunu, că mesurile luate contra lui Bu-Amema au remasu zadarnice. Caldur'a din această tiéra a începutu a deveni nesuferita. Nici-unu noru cătu de micu nu se zaresce pe ceriu, nici unu ventu nu adie. În fiacare di se ivescu înpunseturi de sóre, (insolatiune), din care o parte aducu mórtea.

Scirile din Tunis nu mai lasa nici-o indoiala asupra faptului, că diferite triburi din centrulu provinciei s'au resculatu contra autoritatiei beilului. Din cauza că acum chiaru trupele tunesiane nu sunt sigure, si multi din ele au trecut dejă în partea resculatiloru, este datori'a trupeloru francese a domoli rescól'a si a restabili autoritatea beilului. Espediti'a planuita de generalulu Saussier spre Cai-ruanu, nu se va face de cătu în Octobré. Ce mesuri se voru luá până atunci pentru a împiedica latirea revoltei mai departe în Tunis si Algeri'a nu se scie.

În Russi'a se porní din nou persecutiune contra jidoviloru în mai multe locuri, éra dintre acestia emigra cu miile, care în cătrau potu, cei mai multi la Americ'a, inse si acolo s'au formatu societati antisemitice.

— Petersburg, 8 Iuliu. Dupa ultimele sciri sosite din Kiev, este de temutu că unu nou

„cambiatu, imo Cassam etiam oppidi nostri contributio-nalem, Consignationes perceptuales, Tabellas, Rationes, „Archivum magistratuale cum universis literalibus pu-blicis et privatis apud Judicem primarium et Montium „Magistrum existentibus et retentis instrumentis, Sigillum „publicum, Privilegia Oppidi, Cassamque allodialem eva-„cuarunt; quae Praedonum insurrectio fors etiam impedi-„et reprimi potuisset, si militia Zalathnae actu etiam „immo-rans ad binariam etiam nostram requisitionem vi „Ordinum gubernialium ddt. 30 Iulii a. c. N. 7080 gratiose „emanatorum, et circulariter publicarum seu fine re-„pressionis, seu persecutionis, per supremum Regium „primarium officium Zalathnensem, ejusque Praesidem „nobis transmissa fuisset; ast nec ad iteratas nostras „petitiones in nomine Summi Divini Numinis factas, „saltem quinquaginta milites in hodiernum usque sunt „transmissi, etc. etc. *)

„Abrudbanyae die 15 Novembris 1784 Servi et „Clientes humillimi Magistratus, et electa comu-nitas Abrudbányensis.“

Metropolitulu Siolutiu asia scrie, că la apropierea taberei lui Horia s'au resculatu toti proletarii din Abrudu juru împrejur. Si lucratorii de mine, cari precum se scie, în timpurile vechi erau parte criminali condamnatu la munca silnica (ocna), parte fugari din toate tierile, unguri, romani, tígani etc., si înpreunandu-se cu taber'a lui Horia, aceia au seversitu cele mai mari selbategii.

(Va urmă.)

Bistra, unu veru alu mosiului meu Acesta inca a fostu jafuitu, precum dice si Szilágyi în istori'a sa.

Camerariu sau rei aerariae Praefectus.

Nota Aut.

*) Subprefectulu Egyedi (ér nu Enyedi, precum ilu scriu unii) în relatiunea sa din Zlathna ddtó 25 Novembre 1784 dice, că capitanulu împărătescu Richard i-a disu, că „militi'a pe orasieni nu'i va apară.“

Se vede dara, că militi'a apară numai pe Podivinski si pe ceilalti „domni“.

Nota Aut.

scandalu se va comite contra ovreiloru din acestu orasiu. În dilele din urma, a trebuitu se se ia mesuri de sigurantia.

Focurile pustiescu orasiile Russiei cu mare furie. În dilele trecute au arsu localitatile Uralsk, Orenburg, Brianse, Irbit si alte orasie, în cari erau adunate grânele de pe campu. Din raporturile oficiale publicate resulta că dela anulu 1874 au fostu până la 1880 în Russi'a vreo 190 mii focuri cu o paguba totala de peste 400 milióne ruble.

În Germani'a inca se totu mai continua urgi'a contra jidoviloru; societatile antisemitice lucra cu adeverata furia; de unde a urmatu, că în doué cetati s'au escatu batai, spargerii de locuintie jido-vesci, chiaru si omoruri.

Din Romani'a.

Acuma, pre candu noi acesti din dosulu muntiloru dămu din mani si din pitióre, că se esimu cu espositiunea cum se cade, la vecinii nostrii se publică legea noua pentru espositiunile si concursurile agricole si industriale. Éca unde amu ajunsu: Noi de aici cari amu scapatu din sclavi'a asiatica (turcésca) mai de doué sute de ani, se invetiamu dela cei ce s'au despartitu de Asi'a celu multu de ani 50 si daca vei caută bine, numai de ani 20.

Apoi se nu ne punemu cu peptulu spre a de-steptă, otieli, incorda si poterile acestei parti a natiunei prin espositiuni, premie, laude si critice. Dara éca legea:

Art. 1. Gubernulu si consiliile judetiene sunt îndatorite a institui si tîné concursuri pentru producele agriculturii si industriiloru annexe, pentru vite si pentru pluguri.

Art. 2. Concursurile sunt locale si generale.

Cele locale se voru tînea anualu în capitalele respective ale judetieloru câte doi ani de a rendulu.

Cele generale se voru tînea în capital'a tiei, alu treilea anu.

Art. 3. Juriuri speciale voru judecă concursurile si voru acordă premiile.

Pentru concursurile locale, juriulu se va compune din unu-spre-diece membrii, dintre care siése numiti de guvernu si cinci alesi de consiliile judetiene dintre membrii comitiiloru agricole, unde voru fi, si dintre agricultori si industriari.

Pentru concursurile generale, de unu juriu numitu de guvernu si compusu de celu puçinu de cinci-spre-diece membrii alesi din ramurile industrie-loru chiamate a concurge si dintre membrii comitiuluiu agricolu de Ilfovu.

Art. 4. Premiile voru constă din:

a) Diploma de onóre si medalii de auru, argintu, bronzu si mentiuni onorabile;

b) Instrumente agricole perfectionate, fabricate în scólele de meserii ale Statului si ale judetieloru.

c) Vite alese pentru reproducere.

d) Premii banesci.

e) Carti si publicatiuni agricole.

Art. 5. Numerulu si inportanti'a premiiloru se voru ficsă de către ministrulu agriculturii, comerçului si lucrariiloru publice, la fiacare ocaziune. Cu toate acestea, elu este îndatoratu a înscrie între premii în totudeauna următoriele resplatiri banesci:

a) Pentru satenii cari voru fi cultivatu în cursulu anuluiu celu puçinu 50 arii de cânepa séu inu, 10 lei pentru fiacare 50 de arii.

b) Pentru satenii cari voru fi infintiatu si continuatu regulatu o fabricatiune de fringhii, strénguri, capestre, sfóra din materii textile indigene, indestulátore celu puçinu pentru comun'a din care fabricantulu face parte, 100 lei.

c) Pentru femeile cari voru fi tiesutu în cursulu anuluiu celu puçinu una suta metrii de pansa de inu, ori de cânepa, séu 50 de metrii de dimia ori alta stofa de lăna, servindu pentru inbracaminte séu trebuintiele casei, câte 30 de lei pentru fiacare categoria de tieseturi si cantitate minima aratata mai susu. *)

d) Pentru femeile cari voru fi crescutu gândaci de metase si au produsu celu puçinu 10 kilograme de gogosi, si pentru acelea cari voru fi tiesutu ori-ce stofa de metase celu puçinu de siése metrii, 10 lei.

e) Pentru satenii cari voru fi cultivatu în cursulu anuluiu celu puçinu 50 de arii de cartofi, sfecle, rapitia, macu, trifoiu, visdeilu si mazariche, 5 lei pentru fiacare 50 de arii.

Art. 6. Pentru formarea premiiloru se va constitui în fiacare anu unu fondu compusu din

*) Dimia este aceea ce se dice în Transilvani'a panura, adeca tiesetura de lăna curata, dara de cea tiurcana ori stogosa, éra nu de cea mai fina, tîgaia ori merinos.

sumele alocate de Statu si judetie, si din cele oferite de comuna si de particulari.

Alocatiunea Statului va fi de celu puçinu 320,000 lei pe anu, pentru concursurile judetiene, inpartita de o potriua intre tôte judetiile, si de celu puçinu 400,000 de lei pentru concursurile generale tinute la fiacare trei ani in capital'a tieriei.

Art. 7. Legea de façia se va pune in lucrare cu inceperea anului 1882.

Art. 8. Unu regulamentu de administratiune publica va regulã amenuntele organisatiunei si functionarei acestoru concursuri, va fixa epoca anuala a tinerei loru si tôte conditiunile neprevedute in legea de fatia.

— D. Petru Mavrogheni, dupa cum se asigura, este orinduittu definitivu pentru postulu de reprezentantu alu tieriei la Rom'a.

— Professoru de limba francesca, la scôla comerciala din Bucuresci, s'a numitu d. Albert Charles Léautey, in urma examenului depusu.

— Concursu. La 1 Novembre viitoriu se va tine concursu la facultatea de medicina din Bucuresci, pentru ocuparea in modu provisoriu a catedrei de hemie organica dela scôla dela farmacie, alipita pe langa facultatea de medicina din Bucuresci.

Estrase de corespondentie despre alegeri.

Fiindu preste potintia a publicã tóta multimea corespondentieloru per extensum, cauta se recurgemu la estrase.

— In colegiulu elect. Balausieriu (Balavásár) comit. Cetatiei-de-balta fu alesu acum a patr'a ôra Julius Horváth din partid'a gubernamentalã, unu omu pe care curutii ilu urescu din totu sufletulu si sciu se spuna despre elu lucruri, pe care numai loru le dà man'a cã se le si publice. Acestu aristocratu de rangulu alu doilea tinendu conferentia elect. in 12 Juniu la D. St. Martinu, la care au participatu si romani, acolo dupa-ce si-a laudatu natiunea magiara preste mesura, a declarat limpede, cã „cei mai mari si mai periculosi vrasmasi ai magiariloru sunt valachii din Romani'a.” Dupa acêta a tractatu pe alegatori cu manifest'a calcare a artcl. de lege V din a. 1878 c. 8. cu mançare si beuturã, la care avura obraznici'a se ia parte si cãtiva romani.

Alegerea fu in 25 Juniu, inse simpla, prin aclamatiune, din cauza cã altu candidat nu a mai fostu. La acea aclamatiune au participatu nu numai magiari, ci si multi sasi si romani, caroru le placu fôrte tare ospetiele. Dintre carturari au fostu G. Majoru parochu gr. or. din Jaculu rom., care tinu lui Horváth si o cazania de lauda, spunendu o gramada de secaturi; J. Boieriu parochu gr. cath. totu din Jacu; J. Feketits parochu gr. orient. din Sioimu, unu betranu simplu, care nu pricepe nimicu din ale politice; apoi J. Romanu preotu gr. cath. din Ernea, dela care se asteptã se pricepa mai multu. Acesti popi aveau cã toti smintitii, pene in palarii cu biletu tiparitu „Éljen Horváth Gyula!” — Dintre docenti a fostu celu din Odrheiu, G. Tolanu; dara acestuia i s'a fostu trimisu mai din ainte unu premiu de 100 fl. dela ministeriu, pen-trucã magiarisédia pe baiati. Intre alegatori s'a vediutu si Todoru Onisca din Sioimusi, omu cu avere; fiu-seu gimnasistu la M. Osiorhei, ducea stégu tricoloru ungurescu. Ômenii spuneau, cã acestu baiatioiu are se cêra bursa dela asociatiune. Bunu lobontiu asta-di, mãne pôte curutiu. Au mai fostu si alti romani de cei obligati. Ceialalti au remasu pe la casele loru. Eu ve deteiu numai list'a de carturari liberi.

— Din colegiulu electoral Gherniesegu (Transilvani'a) corespondenti'a din 4 Juliu ne spune, cã precum in districtulu Fagarasiului si in alu Hãtiegului, asia si acolo vre-o 40 de boieranasi (nemesi) romani de nationalitate din comun'a Beic'a romanésca, ospetati bine de cãtra com. Sam. Teleki, apoi incarcati in trasuri, au mersu la urna cu pene in palaria, cu steagu ungurescu si strigandu: Éljen. Dintre docenti au fostu doi cã conducatori, Nicolae Trutia dela Casva si Andreiu Trutia dela Urisiu. Dintre preoti nu este numitu nici-unulu; din contra ni se scrie despre parochulu din Beic'a, cã acela citise si esplicase poporaniloru program'a conferentiei, indemnandu'i cã se'i urmedie cu totii, cã inse nemesii audiendu, s'au ruptu de cãtra corpulu nationalu numai cã se faca in mani'a preotului. Ci nu face nimicu, cã vieti'a veciloru nu stã din trei ani. Voru vrea ei odata se tina si cu natiunea romanésca, atunci inse li se va aretã usi'a.

La ocaziuni de acestea magnatii mai facu si cãte o comedia cu prostalai de aceia. Asta-data unu

magnatu sari diosu din trasur'a sa eleganta, cã se faca locu la unu nemesiu opincariu, care plecase de acasa numai in ismene. Scene de acestea dau apoi cu septemanile materia bogata de a ride si a'si bate jocu in salône de fal'a gôla si traist'a usiôra. Se le tinemu si noi minte.

Subscrisu: ω

— Din colegiulu elect. alu Vintiului de diosu mai avemu dône corespondentie pline de detalieri interesante si totusi nici-unulu, care se nu se fia intemplat si pe airea. Mai tôte sunt pe aceeasi mesura. In acelu colegiu lupt'a curse intre capitalistulu Lica dela Bpest'a si intre Zeyk fiulu prefectului. Voturile se licitau in forma, dela 2 fl. pâna la 100 fl. Judele sasescu din Ungureni de ex. a primitu 100 fl. S'au impartitu bani si la unele femei, pentru-cã se induplece pe barbati a merge la urna. Pe cãtiva romani i-au ridicatu de pe hotaru, dela lucrulu campului si incarcandu'i pe cara i-au dusu la Vintiu. Sunt aratati cu degetulu si ômeni de aceia, cari au luat bani dela ambele partide. Pe unii ômeni tineri i-au dusu se votedie in loculul tatiloru, cari pe semne dosisera, cã se scape. Scurtu, legea fu violata, calcata, bat-jocorita in tôte modurile. Parol'a erã si aici cea data in generalu: „cu ori-ce pretiu“ (minden áron).

— Totu despre alegerile dela Vintiu ne spune o corespondentia dela Cenade din 2 Juliu, cã in aceea sunt preste 40 de alegatori, cã inse din aceia au mersu la urna numai 18 sasi, 2 jidovi, era dintre romani nici-unulu. Celoru cari au mersu li s'a platitu. Mai departe dlu corespondente arata in cifre oficiali, cã dintre sasii chiamati la votu, patru insi n'au censulu cerutu de lege; cu tôte acestea ei au fostu admisi. Pe notariulu romanu dlu Bërlea l'au arestatu in Vintiu, precum se aude, numai din cauza cã densulu a disu alegatoriloru: Votati intru tóta libertatea, care pentru cine voiti, sau nu votati nicidecum. Dlu Bërlea asia a intielesu legea si de siguru o a intielesu mai bine decãtu toti acei cari terorisau pe alegatori si cari cumparau voturi pe bani si pe betii.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Alu VI raportu generalu alu Societãtii lit. basericesci: „Alexi-Sincaiana“. Alumnii teneri dela seminarulu domesticu din Gherla mai dela infintiarea acestui institutu, conscii de greu'a dara onorific'a sarcina ce iau asupr'a si dupa pasirea in vieti'a publica, se unira inca atunci sub flamur'a mariloru genii: „Alexi-Sincai“ avendu de scopu deprinderea in oratoria si literatura, cã asia cu timpulu se pôta contribui la cultivarea si desvoltarea poporului romanescu.

Cã publiculu romanu se fia pe deplinu convinsu despre activitatea si progressulu efteptuitu si in acesti doi ani ultimi, precum a fostu si in trecut, atragemu atentiunea asupra acestui alu VI raportu generalu alu acestei tenere societati cu respectu la activitatea si administrarea ei dela alu V raportu generalu publicatu in 12 Juniu 1879.

Societatea „Alexi-Sincaiana“ liter. beseric. vine cu acêta a'si implini o santa datorintia, atãtu façia de membrii fundatori, onorari si binefacatori, cãtu si façia de p. t. publicu romanu, cã asia se fia in curentu cu modest'a stare si activitate a societ. nôstre.

I. Membrii ordinari dela alu V raportu generalu pâna in presente, adeca in decursulu aloru 2 ani scol. au tinutu 45 sied. ord. si 6 estraord.

Activitatea membriloru ordin. pe langa mai multe declamatiuni alese din cei mai renumiti poeti nationali si pronuntate in siedintiele societãtii, s'au intinsu si la unu mare numeru de elaborate, parte originale, parte traductiuni.

Operate (religiôse, morale, scientifiche, estetice si istorice) au incursu in acesti 2 ani cu totulu 142, dintre cari 58 prose si 84 poesii.

Inca dela infintiarea acestei societ. s'au ocupatu membrii ei cu ide'a, cã cu timpulu se publice unu opu de predice, din acele cari le voru aflã mai demne si mai corespondentorie. — Acelu opu asta-di este aprôpe terminatu. Societatea inse a vediutu, cã literatur'a nôstra bisericésca este abundanta de carti de o atare specie, de aceea a aflatu cu cale a se ocupã pe venitoriu cu publicarea unei carti multu mai folositorie, atãtu pentru preotulu, cãtu si pentru laiculu romanu, si aceea va se fia: „Murarii liberi“, despre ale caroru principie false inca pâna asta-di multi din p. t. publicu romanu pôte nu au avutu cunoscintia.

Ne tñemu deci de datorintia a atrage inca de acum atentiunea p. t. publicu romanu asupra acestei carti, carea credemu cã va face unu servitiu bunu literaturêi bisericesci.

II. Societatea conformu statuteloru sale consista: a) din membrii ordinari cari sunt alumnii seminarului; b) fundatori, cari solvescu odata pentru totdeauna a celu puçinu 10 fl.; c) onorari, cari sunt proclamat de atari pentru meritele loru literarie, si d) binefacatori, cari ajuta societatea cu ori-ce mijlôce salutarie.

1. Membrii ordin. in anulu trecut au fostu 52, era in a. c. 51.

2. Membrii fundatori s'au proclamatu M. O. D. Nicolau Bene preotu in Santeu si stimab. dômnã Aloisa Lobontiu n. Szabó, depunendu celu de antaiu in cass'a societ. sum'a de 10 fl., era stimabil'a dômnã sum'a de 15 fl. v. a.

3. Membrii binefacatori au fostu cu opuri: Aca-demi'a romana; Ilustrulu si laureatulu poetu alu gintei latine Vasilie Alesandri; Spect. dnu Jacobu Negruzzi; Magnificulu dnu Augustu Lauranu; Reverendissimulu d. Mironu Calinescu; M. O. D. Silviu Rezeiu si mai multi alumni din acestu institutu; cu diurnale: din redactorii din colo de Carpati: dela Convorbiri literarie; Revist'a scientificã; Timpulu si Buciumulu romanu; din côce de Carpati: Fôia scolastica si Economulu; Amvonulu; Osten; Morgen Post si Magyar Állam.

Primésca toti acesti p. t. dni tributulu de stima si recunoscintia pentru viulu interessu ce l'au aretat in acesti doi ani façia de societ. nôstra.

III. Bibliotec'a constã din 665 opuri in 766 volume, de unde se vede, cã bibliotec'a s'a inmultitu in decursulu acestoru 2 ani cu 55 opuri, parte primite cã donuri dela auctori si binefacatori, parte cumparate pe spelese societãtii.

Diurnale a avutu societ. nôstra in a. c. 13, dintre cari 9 gratuite, era 4 abonate.

IV. Avereã societ. in bani este de 1188 fl. si 64 cr. v. a., din care suma in obligatiuni se afla 951 fl. 86 cr., era sum'a disponibilã e 236 fl. 78 cr.

Usulu observatu pâna acum in societ. nôstra de a se dá pentru fructificare imprumuturi unoru membrii din avereã societ., cãtu si de a'si poté retiné tacs'a de membru pâna la timpulu, candu cã preoti ordinati din subsidiulu obvenitoriu se va pôte subtrage sum'a datorita impreuna cu interusuriulu ei — in sied. XIX-a §. 179 a. 1889 s'a abrogatu, si s'a decisu, cã pe viitoriu fiacare membru cu ocaziunea inscrierei se solvésca tax'a de membru; era cu respectu la debitorii esterni s'a redicatu la valôre de conclusu in sied. XI-a §. 107 a. c. cã se se provôce privatim a'si platí datoritiile pâna in 1 Maiu a. c. carei decisiuni nesatisfacundu maiortatea membriloru debitori, venimu cu acêta ocaziune pe langa retacerea numelui acelora — ce pôte se urmedie in tenôrea conclusului adusu in sied. a XVIII-a §. 162 a. c. a le atrage deosebita atentiune la decisiunea susu memorata, cã-ci la casu de nesolvire, decisiunea societãtii comunicata domniei-loru se va aduce la indeplinire.

In 26 Maiu a. c. in presentia Magnificentiei sale dlui canonicu si rectoru seminariale Demetriu Coroianu si a Clarissimului dnu conducatoriu Atanasiu Demianu prof., membrii ord. au alesu biroulu societ. pe a. scol. 1881/82 compusu din urmatorii membrii: de presiedinte Gregoriu Popu teol. III; v. pres. Stefanu Cucu teol. II; notariu alu corespund. Jonu Nitiu Macaveiu teol. II; not. alu siedintieloru Joanu Sonea teol. I; casariu Bas. Nechiti teol. III; bibliotecariu Petru Cherestesiu teol. II; controloru Joanu P. Popu teol. I; archivariu Georgiu Isacu teol. I.

Acestu raportu cetindu-se si aprobandu-se din partea societ. in sied. ordin. tinuta in 2 Juniu a. cur., avemu onôre a'lu pune si la apreitierea si judecarea publicului romanu.

In numele societãtii:

Gregoriu Popu,
presied.

J. N. Macaveiu,
not. coresp.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Ann'a Cismasiu nascuta Botezanu petrunsa de doliu in numele seu si alu miciloru sei orfani Adrianu, Silvi'a si Eugeni'a anuntia mortea prea repentina a bunului si iubitului seu consociu

Joanu Cismasiu,

preotu gr.-cath. alu Orosiei, protopopiatulu M. Uioarei, care in etate de 40 de ani dupa o casatoria prea fericita si una pastorie prea intiepleta de 17 ani, s'a mutat la cele eterne, fiendu consumatu de unu morbu greu alu intestineloru, suferindu abia 4 zile. Pre defunctulu ilu deplangu multu iubittii sei parinti, fratele si sororile sale; unchiulu seu Joanu Cismasiu notariu in Sabadu cu soci'a si fii acelora; Vasiliu Bologa preotu in Turd'a cu soci'a si mam'a densului, cã nepotu de sora a veduvei remase si alte multe rudonii ale defunctului.

Remasitiile pamentesci s'au asediatu spre repausu in cimiteriulu bisericiei, petrecutu de unu publicu numerosu din comunele vecine, in frunte cu 9 preoti si 2 lectori in 20 Juliu st. n. la 3 ôre dupa amiadi. Precum a fostu iubitu si stimatu repausatulu de turm'a s'a si de toti crestinii. Fiai tierin'a usiora!

Orosi'a, 23 Juliu 1881.

Unu consateanu.

— (Colecta.) In momentele candu eramu se punemu acestu Nr. sub pressa, veni dela Bozoviciu din Banatu frumosica suma de v. a. fl. 49 50 cr. pentru monumentele lui A. Murasiu, inaintati la redactiune de cãtra onor. domnu Joanu Banutiu. In Numeru urmatoriu se va publica epistola d-sale.

— (Inpuçinarea locuitorilor.) Toti la cãti le pasa de natiune si de patria, in cei diece ani urmatori se se ocupe de o sutã de ori cu desperatele rezultate ale numeratiuni de poporu din anulu acesta in statulu Ungariei. Anume noi

romanii amu ajunsu, că până si diarele romanesci din Romani'a se ne scôtia ochii cu aceea că ne inpučinamu. Nimeni nu vrea, nimeni se audia adeverulu manifestu, că afara de evrei si (numai) de partea nemtiloru cunoscuta sub nume de svabi din Banatu, tôte celelalte popôra descrescu la numeru, sau că ele cresc nespuse de incetu, precum vei afla numai in tieri cu totulu barbare. Intie-legeti odata, că cele 13.219,350 suflete, câte au fostu in Ungari'a si Transilvani'a la a. 1870, s'au inmultitu in diece ani numai cu 191,000, adeca cu nimicu. Sunt tieri bine administrate, in care numerulu locuitorilor in câte 50 de ani cresce la indoitu, precum amu aratatu si altadata, si se scie din statistica. Asia dara numai romanii se inpučinédia?

Pâna acilea press'a magiara dela 1 Januuriu incôce acoperia adeverulu pre câtu potea, sau incai ilu intunecă, aruncandu mórtea mai virtosu in romani. Acuma minciun'a este pe fačia. Magiarii scadu la numeru mai tare decâtu alte nationalitati. De aici se potu esplica si mai bine furiile magiarisarei. Diariulu mediciloru (Orvosi Hétilap) din B.-Pest'a dà informatiuni ametitôrie, frapante in materi'a acêsta, si dice, că in istori'a tuturoru popôraloru europene nu vei afla unu altu exemplu asia de frapantu despre micsiorarea poporatiunei, si inchiaie că: In adeveru perimu (Tehát igazán pusztulunk). Medicii trebuie se cunôsca, precum si cunoscu tôte cauzele perirei mai bine decâtu oricare altii. Dintre pruncii nascuti, 50% adeca diumetate moru pâna ce ajungu la 6 luni, ceilalti 3—4% pâna la 5 ani. Adeveratu documentu alu traiului reu, saracu, barbaru. In cei 10 ani trecuti sau nascutu 5 milióne 828,251 prunci, au moritu totu că prunci 5.432,112, din ómenii mari au moritu restulu, pâna ce au remasu numai ceva preste 191 mii.

— (Invitare) adresata câtra toti preotii de pe teritoriulu comitatului Satmariu. P. T. Die! Conferenti'a romanésca tinuta in Seini in 30 Maiu a. c., la propunerea subscrisului a decisu infintierea unei reuniuni a invetiatorilor romani din comitatulu Satmariului, spre care scopu a insarcinatu una comisiune cu elaborarea proiectulu statuteloru recerute. Comisiunea si-a inplinitu misiunea sa; proiectulu de statute e gata. Stabilirea definitiva a acelora si substernerea pentru aprobare la Ministeriulu de culte se va efeptuî in conferenti'a generala, ce se va tiné in 8 Aug. st. n. a. c. precisu la 8 óre a. m. in Bai'a mare, in scól'a romanésca.

Infintierea reuniunei proiectate e dorinti'a generala si vechia a tuturoru inteligentiloru romani din acestu comitatu. Speru deci, că voru si participá la conferinti'a constituanta, indicata mai susu, toti acei inteligenti dni din comitatu, carora le jace la ánima cultivarea poporului, — cu atât mai virtosu, că-ci chiaru in 7 si 8 Aug. a. c. se va tiné in Bai'a mare si adunarea generala a Societatii pentru fondu de teatru romanu, si intre siedintiele acestei adunari va avea locu si conferenti'a nóstra din cestiune, la care amu onóre deci a Ve invitá pe P. T. DVóstra si prin DV. pe invetiatorii si alti inteligenti romani din comun'a ce pastoriti. Cu fratiésca salutare fiindu

Carèi (Nagy-Károly) 24 Juliu 1881.

Georgiu Marchisiu,

Archi-Diaconulu partiloru Satmarene, cá presied. comisiunei.

— (Fórte interesantn pentru patru professiuni). Aflandu noi de unu anuntiu venit aici pe cale privata, nu lipsimu a'lu face cunoscutu in interessulu clasei industriarie.

Comitetulu permanentu administrativu alu Districtului Tutova, cu resiedenti'a in orasiulu Barladu (Moldov'a), a decisu a deschide in 1/13 Septembre a. c. o scôla de meserii (de professiuni), in care se voru face machine si unelte necesarie la agricultura.

La scól'a acêsta se cauta patru maestrii (Meister), unu lacatusiu (Schlosser), unu fauru (Schmied), unu mesariu (templariu, Tischler) si unu rotariu (Wagner), cá se dea instructiune la elevii (invetiaceii) carii se voru primí in acea scôla. Plat'a sau simbri'a (salariulu) fiacaruia din acei patru maestri va fi câte 150 lei noi pe luna, cari facu in val. austr. circa 67 fl. 50 cr. Afara de plata mai au si mancare si câte o chilia de locuitu.

Daca conditiunile sunt atât de bune, apoi se si cere dela acei maestrii, cá se'si pricepa perfectu professiunile lor, nu numai cá practici, dara si cá teoretici, adeca se fia invetiatu undeva la vre-o scôla reala, se aiba idei de geometria, anume trigonometrice si mecanice, se fia deprinsu si in desemnulu liniariu, din cauza că invetiatur'a va fi nu numai practica, ci si teoretica. Voru avca precadere aceia, carii cunoscu ma-

chinele agricole si voru fi lucratu in vre-o fabrica de acelea.

Se intielege de sine, că acei maestrii trebuie se fia romani nascuti si crescuti; éra candu nu s'aru aflá romani calificati precum se cere, atunci se se afle celu puginu individi, carii se cunôsca limb'a romanésca atât de bine, in câtu elevii se pricepa espicatiunile lor.

Ómeni reu naraviti sau bet'vi nici se nu se apropie, că in nici-unu casu nu voru fi primiti.

Ingeriulu-chefu dela Barladu este ardelénu, omu vechiu, care cunôsce ómeni si impregiurari din ambele tieri vecine.

Aspirantii la acelea patru statiiu profesionale dela Barladu, daca sunt din Sibiiu sau de prin pregiuru, se potu adressá aici in locu la il. sa domnulu Jacobu Bológa consiliariu de curte, in strad'a Cismadiei Nr. 7.

Sunt mai multi ani, de candu diceamu si scrieamu in fôia „Transilvani'a“ si in altele, cá parintii si tutorii se nu dea pe baiati la professiuni mai fâra nici-o pregatire teoretica din scôle. Nu voru trece diece ani si se voru mai intemeiá scôle de professiuni, la care se voru cere mereu maestrii instructori. Se deschidemu deci bine ochii: cui dâmu ajutóriele de professiunisti.

— (Societatea pentru fondu de teatru romanu). Adunarea generala a Societatii pentru fondu de teatru romanu, conformu conclusului adusu in adunarea generala din anul trecut, se va tiné in orasiulu Baia-mare la 7 si 8 Augustu a. c. st. n., cu urmatórea programa:

Dio'a prima, 7 Augustu.

1. Presiedintele va deschide adunarea la 11 óre inainte de amiédi, in localitatea ce va fi destinata pentru siedintiele adunarii generale.

2. Dupa deschidere se voru alege doi secretari ad hoc.

3. Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se voru inscrie acei onorab. dni, cari voru voí a deveni membrii Societatii, dandu oferte in bani sau in obligatiuni conformu statuteloru, precum si pentru a primí taxele dela membrii de pâna acum.

4. Secretariulu Societatii va dá cetire raportulu comitetului despre lucrarile acestuia dela ultim'a adunare generala, si se va luá conclusu asupra raportului.

5. Cassariulu Societatii va cetí raportulu despre starea cassei si preste totu despre membrii si averea totala a Societatii.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru cercetarea raportulu cassariului.

7. Se va alege o comisiune de cinci membri, la care se voru aretá propunerile, ce s'aru face spre inaintarea scopului Societatii.

8. Se voru tiné discursuri corespundietóre scopului Societatii si aretate mai antaiu comitetului centralu.

9. Presiedintele va inchide siedinti'a.

Dio'a a dóu'a, 8 Augustu.

1. Deschidendu siedinti'a presiedintele, se va cetí si verificá procesulu verbale alu siedintiei trecute.

2. Comisiunea alésa pentru inscriere de membri; si primire de tacse si oferte, va face raportulu seu si se va luá conclusiunea necesaria.

3. Comisiunea alésa pentru examinarea raportulu cassariului va raportá despre acêsta si se va luá conclusiune asupra raportului.

4. Comisiunea alésa pentru propuneri, va raportá despre aceste si se voru luá conclusiunile necesarie.

5. Se va decide loculu si timpul adunarii generale viitóre.

6. Se va alege o comisiune pentru verificarea processului verbale alu siedintiei.

7. Presiedintele va inchide adunarea.

Budapest'a 14 Juliu 1881.

In numele comitetului:

Josifu Vulcanu,
secretariu.

Josifu Hosszu,
p. presiedinte.

Primimu dela Bucuresci urmatoriulu anuntiu publicisticu:

„Curierulu Financiaru“
Diariu cotidianu.

Odata cu inceperea functionarei instituteloru de Bursa in Romani'a „Curierulu Financiaru“ va esi in tôte dilele de lucru.

Organisarea sa e stabilita pe bas'a divisiiei travaliului, pentru care scopu Redacti'a sa e compusa de urmatóriele sectii:

- I. Secti'a Economica-financiara, Banca si Bursa.
- II. Secti'a Lucrarilor publice, arte si industrii.
- III. Secti'a agricola vinicola, si silvica.
- IV. Secti'a juridica.
- V. Secti'a Tragerei la sorti.
- VI. Secti'a politica.

Tôte scirile si stafetele financiare si comerciale

sosite la Bursa, au diluicu rubric'a loru in „Curierulu Financiaru“

Afara de acestea, unu serviciu specialu de telegrame, procurate prin intermediulu „Agentiei Havas“, va tine publiculu in curentulu coteloru si fapteloru importante ale dilei.

Gratia unei asiduitati de optu ani trecuti prin munca si staruinta; incuragiatu fórte adesea de succese frumóse pe terenulu propuneriloru si ideiloru emise de elu, „Curierulu Financiaru“ a isbutitu a avea acum corespondenti chiaru in inalt'a lume de finance, in Paris, Londr'a, Berlin, Vien'a si Francfort.

„Curierulu Financiaru“ fiindu in relatiune cu Belgradulu, cu Sofi'a si Constantinopolu, publiculu din tiéra si din strainatate, va afla in colónele sale, „totu ce se rapórta la finacele Orientului“, la miscarea economica si financiara a Serbiei, a Bulgariei si a Turciei.

Pusu pe asemenea picioru de organisare „Curierulu Financiaru“, va raspunde tuturoru trebuintelor si va aduce servicii reale pe terenulu vastu ce a inbratisiatu de vreo optu ani: terenulu financeloru si alu economiei nationale.

Caldurós'a primire ce a gasitu acestu diariu dela fundarea sa si pâna acum in press'a financiara européna; incuragiarea si sprijinulu ce a gasitu in cerculu barbatiloru nostri de Statu si in acela alu lúmei de finance din tiéra si din strainatate; experientiele ce am dobanditu in cursu de mai multi ani; experientiele si luminele a doi-spre-diece redactori romani de unu patriotismu incercatu, perseverant'a in fine si statornici'a cu care am condusu pâna acum acestu diariu, sunt destule titluri, credemu, cari asigura, cá „Curierulu Financiaru“ asia cum voiesce a aparea, va fi unu organu redactatu in conditiile in cari se redactédia solidele si marile organe financiare europene, utilu tiei si institutiiloru sale, utilu si strainatatiei in relatiu economice cu noi, si o proba marétia si evidenta in acelasi timp, cá Romani'a, si pe calea publicitatiei financiare, scie se faca de sine si prin sine.

M. Minovici,

Directore-proprietariu alu „Curierulu Financiaru“.

Pretulu abonamentului: 40 fr. pe anu pentru Romani'a; 60 fr. pe anu pentru strainatate.

Not'a Redactiunei „Observatoriului“ la acestu Anuntiu. Lectorii nostri voru fi observatu, cá noi indata dela inceputulu activitatiei nóstre sub acestu titlu ce portamu astadi, ne ocuparamu si ne ocupamu adesea de „Curierulu financiaru“, carele aparea la Bucuresci in anul alu 8-lea, in doue limbi, romanesce si francesce, in câtu adeca toti articlii si tôte scirile financiare si preste totu national-economice, despre care se presupune că voru interesa si pe straini, sau mai bine dicédu, pe care dorimu noi romanii cá se ni le cunôsca si strainii, se publica alaturea si in limb'a francesca.

Nu se póte crede câtu folosu e in stare se aduca tiei si natiunei in epoc'a presenta o publicatiune national-economica, organisata dupa acestu metodu si condusa intieptiesce.

Nu avemu nici-o cauza personale de a face complimente dlui Minoviciu si colaboratorulu seu francescu; dara trebuie se recunôsca ori-cine, cá densii avura mai antaiu curagiulu in Romani'a de a sparge drumu pe unu terenu mai inainte cu totulu intielenitu in Romani'a, si ce e mai multu, a persevera in acea intreprindere, luptandu cu o multime de idei scalciate si cu interese necurate, meschine.

Resboiulu celu mai periculosu ce se póta astadi intre natiuni, este pe terenulu national-economicu. O de aru intielege toti romanii câtu mai curendu acestu mare adeveru, si in locu de a se certa cu anii intregi pentru barb'a popii, cum dicu sasii, si in locu de a'si mardági diarele cu atâtea ure si urgii personali, aru studia si tracta cestiunile nóstre de viétia, pe care le-au lasatu in grij'a evreiloru si altoru straini.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

22 Juliu st. n. 1881.

Obligatiuni rurali din 1880 convertite cu 6%	1. 100.—	b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 112.—	„
Obligatiuni dominiali convertite cu 5%	„ 92.—	„
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 103.—	„
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 103.—	„
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 110.—	„
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 64.60	„
Obligatiuni din 1863 cu 6%	„ 102.30	„
Prioritati cu 8%	„ —	„
Actiunile baneci nat. rom. de 500 franci	„ 965.—	„
Actiunile baneci Romani'a din 1869 de 200 franci	„ 530.—	„
Daci'a-Romani'a unite de câte 250, cursulu	„ 530.—	„
Rent'a romana din 1875	„ 92.1/2	„
Diverse:		
Argintu contra auru	100.1/2	„
Bilete hipotecarie contra auru	100.3/4	„
Florini val. austriaca	215.1/4	„

Cancelari'a
advocatului Dr. NICOLAU OLARIU
se afla strad'a Cismadiei Nrulu
43 — etagiulu primu.

(28) 3—3

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Kraft.